

IRODALOM

A Dugonics-Társaság a nemzeti hadseregnek. Husvét hétfőjén délután 4 órakor tartja a Dugonics-Társaság idei első felolvasó-ülését a városi háza közgyűlési termében s huszonöt év óta az elsőt, amelyen belépti díjat is szednek. A felolvasó-ülésen, amelynek egész jövedelmét a nemzeti hadseregnek ajánlja fel a Dugonics-Társaság, az ünnepi alkalomra megfelelő szereplői lesznek: *Zadravecz István*, *Éisy Emilia* és dr. *Czimer Károly*. Az eddig ki nem váltott jegyeket vasárnap és hétfőn délelőtt a kulturpalotában, hétfőn délután 3 órától kezdve a közgyűlési terem és a bizottsági terem ajtajánál levő pénztárnál árúlják, ülőhely ára 5, állóhelyé 2 korona. A Dugonics-Társaság elnöksége annál inkább kéri pontos megjelenésre a közönséget, mert a helyek nincsenek számozva s az elkésők esetleg rossz helyre szorulnak.

Atlantis. *Pierre Benoit* regényének, *Atlantis*-nak kitűnő reklámja, — s nálunk a könyvársi élelmesség ki is aknázza ezt a reklámot — hogy *Rider Haggard* a plágium vádját emelte s pört indított ellene. Benoit a „She” című regényt plagizálta volna, amelynek szövegéből opera-libretto is készült. Az Atlantis meséje is a Szahara rejtélyes, mert még mindig lőkélelemlő ismert külön világában szövődik. Ezt a mesét a főszereplő, *Saint-Avit* hadnagy beszéli el. Érdekes az elbeszélése, amely Antinea királynőről, az Allantidák titokzatos utódáról, esetleg egy részeges lengyel gróf meg egy párisi kokott származékáról szól, furcsa női kékszakkáról, aki elfogatja a Szaharában utazó fiatalabb felfedezőket s miután megajándékozza őket szerelmével, sorra megöleti a boldog szerencsétleneket s különlegesen mumiatizált holttestüket, szépen megszámozva, összegyűjti egy érdekes sírboltteremben. *Saint-Avit* hadnagy ezért az asszonyért megöli barátját, a kiválóan tudós, szép és férfias *Morhange* kapitányt. Maga megmenekül, de aztán visszatér Antinea országába, mert Antinea szerelme megéri a — halált. A regényt át- meg átszövik az író földrajzi, történelmi, irodalmi ismereteinek a reflexiói, amelyek azonban inkább hideg tudakosságként hatnak s nagyon távol vannak a filozófus *Anatole France* sokszertű és igazi tudásától. Pedig a szerzőnek *France* is egyik látható mintaképe. Még *Rider Haggard* is inkább költő, mint *Pierre Benoit*, aki azonban föltétlenül nagyon ügyes és érdekfeszítő író. A regényt *Tonelli Sándor* fordította magyarra, még pedig szépen, sikerülten. Az Atlantis kellemes szórakoztató olvasmány s minden szegedi könyvkereskedőnél kapható.

SZÍNHÁZ, MŰVÉSZET

HETI MŰSOR

Vasárnap délután: Fekete lovas, színmű.
Vasárnap este: Ljii báró, operett. Bérletszünet.
Hétfőn délután: Éva, operett.
Hétfőn este: Lotti ezredesi, énekes bohózat. Bérletszünet.
Kedd: Névtelen asszony (Madame X) színmű. Bérletszünet.
Szerda: Madarász, operett. Bérletszünet.
Csütörtök: Tosca, opera. Premierbérlet A 2.
Péntek, először: Tűzpróba, színmű. Premierbérlet B 3.
Szombat: Tűzpróba, színmű. Premierbérlet A 3.
Vasárnap délután: Nikoláj, színmű.
Vasárnap este: Tűzpróba, színmű. Bérletszünet.
Az előadások 7 és fél órakor kezdődnek.

A színház sorsa.

A múlt év őszén a tanács kimondotta, hogy a színházi szerződést a jelenlegi igazgatóval nem hosszabbítja meg, hanem pályázatot hirdet. Hosszas előkészület után nyelbeütődött a bérbeadási tervezet, amit villanyvilágítás mellett és sötétben is órák hosszáig több szóval, mint hozzáértéssel, tárgyalt az érdemes tanács. A bérbeadásra meghírdették a pályázatot, amelynek határideje már lejárt és noha a mostani igazgató is pályázott, a két jelentkező között nem döntött a tanács, hanem elhatározta, hogy újabb pályázatot hirdet, még pedig előnyösen megváltozott feltételek mellett, mert így remélheti, hogy más is pályázni fog, nemcsak *Almássy Endre* és *Betten* (Bruckner) László. Ebből az újabb elhatározásból, úgyebár arra lehet következtetni, hogy a tanács mást szeretne direktornak és nem a mostanit, de nekünk az a gyönyörűség sejtésünk, hogy a legcsekélyebb művészi tartalom nélkül való kilenc (majd azt irtuk: „klingenc”) esztendei sívár igazgatás után újra *Almássy Endre* kapja meg a színházat. Így lesz, meglássák és pályázó sem akad.

Mióta megnyitották az árvíz után épült színházat, még nem volt rá példa, hogy egy igazgató egyfolytában három évvel tovább vezethette volna a szegedi színházat. *Pedi* 1883 óta *Nagy Vince*, *Aradi Gerő*, *Makó Lajos* (három ízben is), *Somogyi Károly*, dr. *Janovics Jenő*, *Kreszányi Ignác* álltak a színház élén és csináltak — kiki a maga módja szerint — igényeket kielégítő színházi kulturát. *Almássy Endre* azonban kilenc esztendeje igazgatója a szegedi színháznak és ez idő alatt bebizonyította, hogy igen messzi áll attól, amit művészi értelemben vélt színigazgatásnak nevezünk és kilenc év alatt, meg-megújuló ígéretei dacára a-nívót nemhogy nem emelte, de egyre alacsonyabb fokra szállította le. Hozzáértést, rátermettséget sem a társulata megszervezésében nem mutatott, sem a műsorcsinálásban, sem a vezetésben, az irányításban és a művészi cél felé való törekvésben. Gondoskodását sose képezte, hogy a társulat törzsét együtt tartsa és arra építse a programot, a színjátszókat egyre változtatla, a legjobbakat is, akiket a közönség kedvelt és akik legalább egyéni sikereket arattak, csak a rendszerét nem változtatta, ami abban csucosodott ki, hogy lehetőleg kockázat nélkül és kis költség mellett újabb-újabb helyáremeléseket érhessen el. Noha helyáremelési kérvényeiben egyre ígerte, hogy az elért többletből ruha- és diszlettárát felfrissíti, a szegedi igényeknek megfelelő társulatot szervez, az ígéretnél azonban sose ment tovább. Szeme előtt a színház üzleti része és nem a művészi tartalmassága lebeg és volt idő, nem is olyan régen, amikor a politikai érvényesülést jóval inkább kereste, mint a színház — eredményekre vezethető — adminisztrálását. *Figaró* itt, *Figaró* ott és mindig a létező kurzusnak megfelelő helyen, mert fő a szereplés; csak a társulat élén munkálkodva,

komoly törekvést bizonyító akarással, példaadó tevékenység kifejtésével nem szerepelt.

A háborus konjunktúra kedvezett neki, sőt a mai is kedvez, mert új színházjáró közönség keletkezett, amely nem úgy mint hajdan, bírálat nélkül járta és járja a színházat és elfogad mindent, amit és ahogyan ott nyújtanak — felemelt helyárák mellett. Kilenc év alatt rendszeres munkatervezetéről senki se tud, a munkaalkalmat a fővárosi színházakra bizta, ahol egy szezon kitöltő újdonságok mindig akadnak és egypár felelevenítés is kerül, lehetőleg a ponyva osztályból és ha még hozzávesszük bizonyos darabok iránt a színészi ambíciókat, akkor adva van egy szezon ipari munkájára az alkalom.

Szomorubb és sívárabb szezon, mint volt eddig az idej, elképzelni is bajos. Pedig mi mindent ígért a szezon elején, ha jól emlékszünk, még *Plantust* is, sőt *Aristophanest* is és mi lett a hangzatos ígéretekből: *Szerlem vására*, *Szenvedély*, *A névtelen asszony* és társai, *Shakespeare*, *Molière*, *Ibsen*, *Hauptmann*, *Schiller*, *Göthe*, *Pailleron*, *Gondinet*, *Dumas*, *Strindberg*, *Wedeking*, *Gorkij* nem juthat szóhoz a szegedi színpadon. Sem a magyar gárdából: *Madách*, *Vörösmarty*, *Kisfaludy*, *Csiky*, *Dóczi*, *Rákosi*, egyedül *Herczeg Ferenc*, ha az *Ocskay* brigádérosával személyileg is parádézni lehetett. De opera reportoár van, mondhatja valaki. Van, de teljen külföldi művekből és azt is a színház énekesei állítják össze, az érvényesülhetőségnek megfelelő módon. *Erkel* halhatatlan alkotásai, más magyar zeneirők művei azonban nem szerepelnek a műsorban. Most, hogy a kormányzó-fővezér ittjárt, diszeloadás volt tiszteletére a színházban, ahol vegyes felvágottakból állt a műsor. Ha történetesen be lett volna már tanuló akár a *Hunyadi László*, akár a *Bánk bán*, a ritka és nagy alkalomhoz méltó diszeloadást lehetett volna tartani, míg így a diszt kizárólag a közönség adta és szégyenkezni kellett a másodrendű imbisz miatt.

Két év előtt még *Shakespeare* is járta, mert volt itt egy színész, aki kívülről tudta a nagy brit alkotásait, tavaly pedig *Molière* szerepelt a játékranden, mert *Kertész Endre* forszírozta a klasszikus francia író műveinek előadását. Nem a vezető vezetett, hanem akinek vezetni kellett volna, azt vezették. Ez a megdönthetetlen igazság és szomorú valóság, valamint száraz tény az is, hogy a privát passziókra több idő jutott, mint az érdemes színpadi művek színrehozatalára, lélekteljes előkészítésére.

Mind ezek és mindennek dacára nem kell kétségbe esni, a szegedi színház nem marad igazgató nélkül és jövőre is, meglássák, *Almássy Endre* lesz a színház igazgatója, ha egyedül pályázik is, mert ő a kedvenc, azonkívül a szerencse fia is...

Harisnyák
Keztyük
Nyakkendők
Gallérok
Rövidáruk
Szabókellékek

Rövidárus,
Gizella-tér 3. szám.

„DÉLMAGYARORSZÁG” telefonszámjai:

Szerkesztőség 305
Nyomda 16-34
Kiadóhivatal 305

Brilliánst,
régí ékszer, órákat

magas napiáron vásárol

Bach utóda Kua Jenő

Szeged, Széchenyi-tér 2. sz. 345

Írógép és National Cassa mechanikai üzlet.

Mindennemű írógépek és National (Ellenőrző) Cassa javítását és évi jókarban tartását elvállalom. — Sikerült legjobb minőségű írógépszállagot és carbon-copirpapirokat beszereznem. Telefonrendelést azonnal szállítom.

KELEMEN

Szegedi Tábla, Törvényszék és Járásbiróságok írógép műszere, Somogyi-utca 24. szám. 3162 Telefon-szám 13-22.